

Tervetuloa JUST ENERGY ja JUST TRANSITION - ohjelmien aloitusseminaariin!

12.10.2023 klo 9-15



Ohjelma

- 9.00 Tervetuloa strategiseen tutkimukseen, strategisen tutkimuksen vastuualueen johtaja **Päivi Tikka**
- STN-rahoituksen erityispiirteet
 - Uudet ohjelmat JUST ENERGY ja JUST TRANSITION STN:n ohjelmakokonaisuudessa
- 9.30 Vaikuttavuuden edistäminen ja seuranta strategisessa tutkimuksessa
- Yhteinen ohjelma- ja vaikuttavuustoiminta, johtava tiedeasiantuntija **Milja Saari**
 - Strategisen tutkimuksen viestintä, suunnittelija **Helen Metsä**
 - Vaikuttavuuden seuranta ja arviointi, tiedeasiantuntija **Katri Huutoniemi**
- 11.00 Tauko (omakustanteinen lounas)
- 12.30 Ohjelmien täsmennettyjen vaikuttavuustavoitteiden laatiminen alkaa
- 14.30 Iltapäiväkahvit
- 14.50 Ohjelmien ja hankkeiden seuraavat askeleet, Milja Saari

Tervetuloa strategiseen tutkimukseen

strategisen tutkimuksen vastuualueen johtaja **Päivi Tikka**

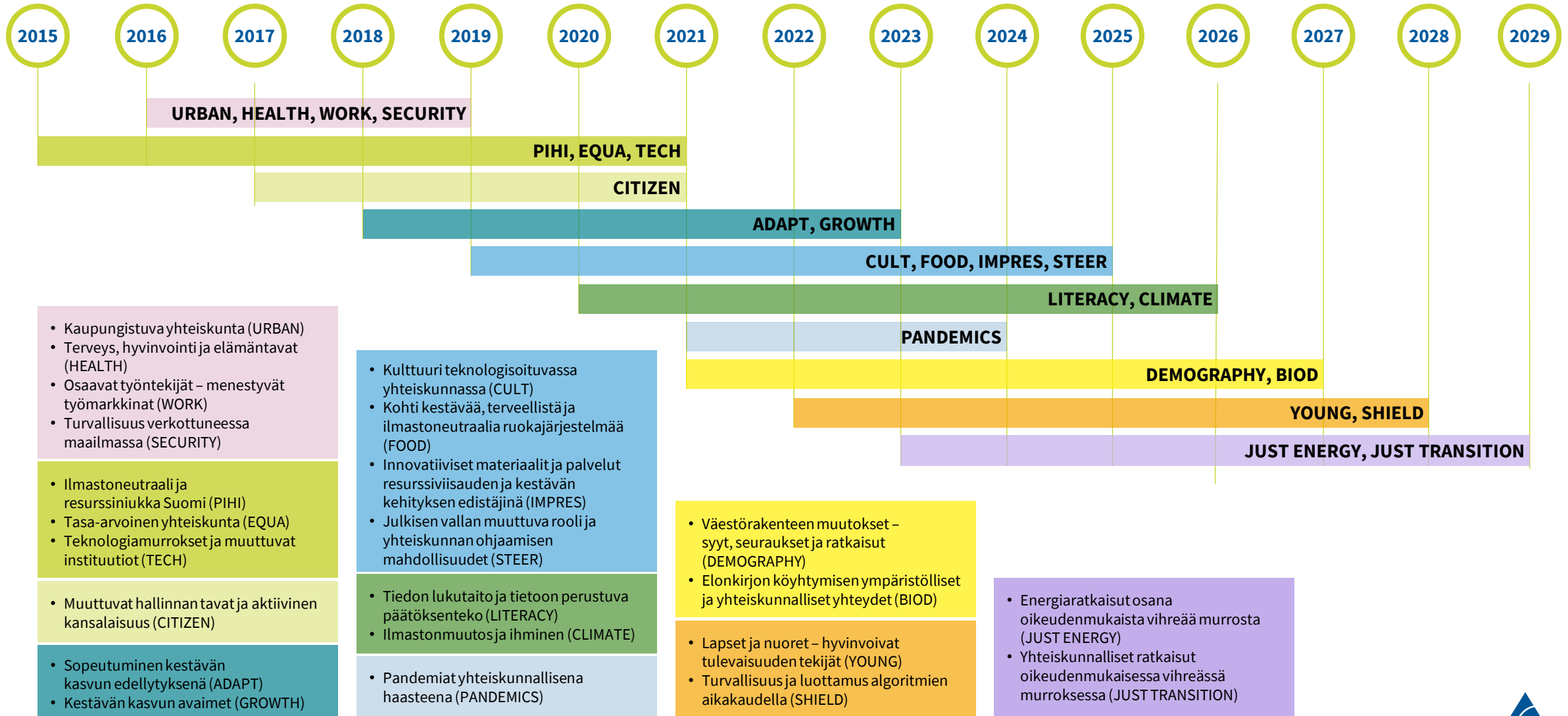
Strateginen tutkimus keskittyy suomalaisen yhteiskunnan ajankohtaisiin haasteisiin

- Strategisen tutkimuksen avulla
 - uudistetaan ja kehitetään suomalaista yhteiskuntaa pitkällä aikajänteellä
 - tuetaan tietoon perustuvaa päätöksentekoa yhteiskunnan muuttuvien tietotarpeiden mukaisesti

STN toimii Akatemian yhteydessä ei alaisuudessa



Strategisen tutkimuksen ohjelmat



STN, ST ja ohjelmakokonaisuus

○ Ohjelmat ● Hankkeiden määrä ● Ohjelmajohtajat

Strategisen tutkimuksen neuvosto (STN)

Strategisen tutkimuksen vastuualue
hankehallinto, vaikuttavuustoiminta,
seuranta ja arviointi



Ohjelmakaari ja hankkeen keskeiset prosessit 1/2



STN:ltä 27 milj. euroa oikeudenmukaisen vihreän murroksen tutkimusohjelmiin

JUST ENERGY

62 milj. haettu
13,4 milj. myönnetty
5 rahoitettua hanketta

Rahoitetut organisaatiot:
7 yliopistoa, 6 valtion
tutkimuslaitosta, 1 AMK,
1 yritys

84 yhteistyökumppania, joista 4
ministeriötä, 14 yritystä

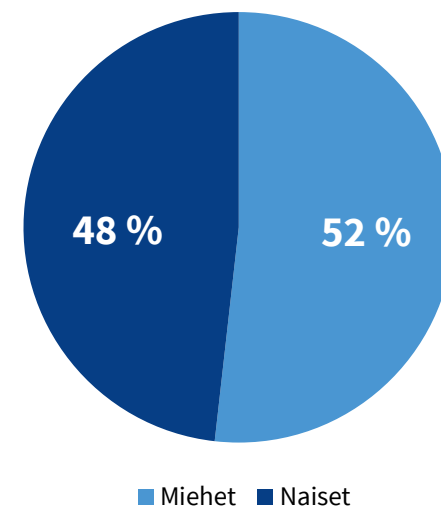
JUST TRANSITION

118 milj. haettu
13,6 milj. myönnetty
5 rahoitettua hanketta

Rahoitetut organisaatiot:
12 yliopistoa (2 ulkomaista),
2 valtion tutkimuslaitosta,
1 AMK, 2 yritystä

154 yhteistyökumppania, joista 5
ministeriötä, 23 yritystä

Rahoituksen saajien sukupuolijakauma



2 rahoitettua ohjelmajohtajaa

Yhteinen ohjelma- ja vaikuttavuustoiminta

johtava tiedeasiantuntija **Milja Saari**

Strategisen tutkimuksen vaikuttavuustoiminnan visio



- STN:n, ohjelmajohtajien, ohjelmien ja hankkeiden sekä strategisen tutkimuksen vastuualueen yhteistyöllä kehitetään menetelmiä, jotka vahvistavat dialogia tieteen ja tutkimuksen sekä yhteiskunnallisen päätöksenteon välillä.
- Strateginen tutkimus on laajalti yhteiskunnassa tunnistettu yhteiskehittämisen ja päätöksenteon tukija.

Ohjelmallisuudella vaikuttavuutta

- Ohjelma on enemmän kuin osiensa summa:
 - Monia asioita kannattaa tehdä yhdessä ohjelmana tai yhdessä muiden ohjelmien kanssa.
 - **Tieteellinen yhteistyö** saman yhteiskunnallisen haasteen ratkaisemiseksi mahdollistaa laajempaa vaikuttavuutta.
 - Esimerkiksi tieteenalarajat ylittävä yhteistyö ja uudet tieteelliset avaukset.
 - **Yhteistyö yhteiskunnallisen vaikuttavuuden saavuttamiseksi**
 - Tutkimuksen ja tiedon hyödyntäjien vuoropuhelun mahdollistamisella tavoitellaan aktiivisempaa vuorovaikutusta tieteen ja päätöksenteon välillä, jotta voidaan saada aikaan parempia päätöksiä ja tutkimusta, joka ottaa vahvemmin huomioon yhteiskunnan eri toimijoiden tietotarpeet.

Vaikuttavuutta luodaan

Yhteiskehittämisellä

- Tiedontuottajien ja -käyttäjien jatkuva vuorovaikutteinen kehittäminen.
- Toteutetaan vuoropuhelussa STN:n, ohjelmajohtajien, strategisen tutkimuksen vastuualueen ja sidosryhmien kanssa.
 - Esim. Tietokumppanuus.
- Tukee hankkeiden tutkimustyötä ja tutkitun tiedon hyödyntämistä päätöksenteossa yhteiskunnan eri osa-alueilla

Tietotuen fasilitoinnilla

- Kyse ei ole vain tiedon ja asiantuntijoiden siirtämisestä paikasta toiseen vaan **aktiivisen dialogin ja vuorovaikutuksen mahdollistamisesta** tutkimuksen ja päätöksenteon välillä.
- Esim. Ympäristötiedon foorumin kehittäminen ja strategisen tutkimuksen soveltama Saumakohtia-dialogi eduskunnan puolueryhmien ja suomalaisten europarlamentaarikkojen kanssa.

Ohjelma- ja vaikuttavuustoiminta on osa strategisen tutkimuksen hankkeiden työtä

- Strategisen tutkimuksen neuvoston rahoitusperiaatteet:
 - Koska yhteiskunnalliseen vaikuttavuuteen pyrkiminen on ominaista strategisen tutkimuksen ohjelmille, rahoitettujen konsortioiden ja ohjelmajohtajien edellytetään osallistuvan aktiivisesti sekä oman ohjelmansa vuorovaikutustyöhön että strategisen tutkimuksen yhteiseen vaikuttavuustoimintaan.

Hakuilmoitus:

- Rahoitetut konsortiot osallistuvat aktiivisesti [ohjelmatoimintaan](#). Ohjelmatoimintaa ovat esimerkiksi yhteiset tilaisuudet, tietokoosteet sekä uutiskirjeen koostamiseen osallistuminen.

Hankkeet ja ohjelmajohtaja muodostavat ohjelmakokonaisuuden

- Hankkeet toteuttavat omaa tutkimus- ja vuorovaikutustoimintaansa ja osallistuvat aktiivisesti [ohjelma- ja vaikuttavuustoimintaan](#).
- Ohjelmajohtaja vastaa ohjelmatasoisesta vuorovaikutustyön kehittämisestä ja ohjelmarajat ylittävästä yhteistyöstä sekä edistää strategisen tutkimuksen yhteiskunnallista vaikuttavuutta. Lisäksi hänen tehtäviinsä kuuluu fasilitoida ohjelman tavoitteiden täsmentämistä ja niiden toteutumisen seuranta yhteistyössä hankkeiden ja STN:n kanssa. Ohjelmajohtajalta edellytetään merkittävää panosta myös strategisen tutkimuksen yhteiseen ohjelma- ja vaikuttavuustoimintaan.

Ohjelma- ja vaikuttavuustoiminta

- Ohjelman sisäinen ohjelmatoiminta
 - Uudet tieteelliset avaukset, tutkimuksellinen synergia hankkeiden välillä, menetelmien yhteiskehittäminen.
 - Hankkeiden yhteinen vuorovaikutustyö, ohjelmataason yhteiskunnallisen vaikuttavuuden edistäminen.
 - Esim. Vaikuttavuussuunnitelman ja Vaikuttavuuden vuosikellojen avulla.
- Ohjelmien välinen vaikuttavuustoiminta
 - Tutkimuksen yhteiskunnallisen vaikuttavuuden edistäminen ohjelmien yhteistyönä + yhteistyössä strategisen tutkimuksen vastualueen asiantuntijoiden kanssa.
 - Tietotuen fasilitoiminen, yhteiskehittäminen, viestintä.
 - Tietokumppanuus, Saumakohtia-dialogit, ratkaisujatieteesta.fi, uutiskirje, jne.

Yhteinen ohjelma- ja vaikuttavuustoiminta ja sen tuki

- **Konsortiojohtajat ja vuorovaikutusvastaavat**
- **Ohjelmajohtajat**
 - JUST-ENERGY: kehittämispäällikkö **Juha Peltomaa**, Suomen ympäristökeskus, etunimi.sukunimi(at)syke.fi
 - JUST-TRANSITION: tutkimusjohtaja **Olli-Pekka Ruuskanen**, Pellervon taloustutkimus PTT ry. etunimi.sukunimi(at)ptt.fi
- **Strategisen tutkimuksen vastuualue**
 - ohjelma- ja vaikuttavuustoiminnan koordinaatiosta vastaava Milja Saari, etunimi.sukunimi(at)aka.fi
- *Ohjelman alussa myös kummiohjelmajohtajat*
 - JUST ENERGY-ohjelmalle **Asta Salmi** (asta.salmi@oulu.fi), IMPRES-ohjelma
 - JUST TRANSITION-ohjelmalle **Minna Lammi** (minna.lammi@aru.ac.uk), CULT-ohjelma

Strategisen tutkimuksen viestintä

Suunnittelija **Helen Metsä**

Strategisen tutkimuksen viestintä

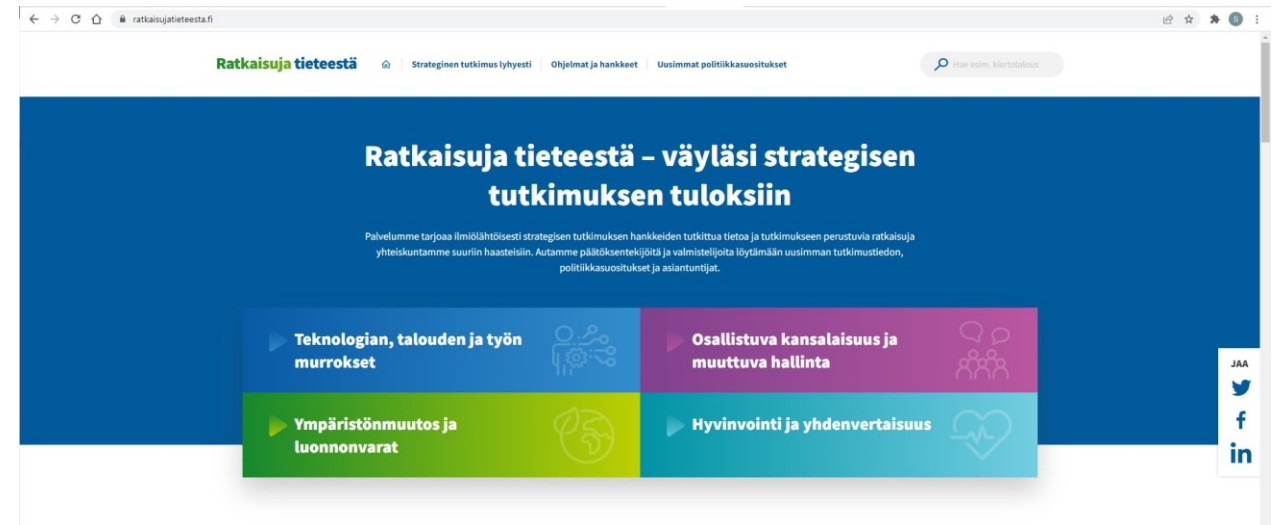
- Strategisen tutkimuksen viestintä keskittyy strategisen tutkimuksen ja rahoitusinstrumentin muodostamaan kokonaisuuteen.
 - Hankkeet tekevät itse hankekohtaista viestintää.
- Strategisen tutkimuksen rahoitusinstrumentin tunnettuus on yksi vaikuttavuuden edellytys. → Rahoittajan merkitseminen oikein on erittäin tärkeää.
- Mitä hankkeilta odotetaan ja miten ST-vastuualue tukee hankkeita viestinnässä?
 - Rahoittajan maininta ja tägäys
 - Poliittikkasuositusten ja tapahtumien ilmoittaminen
 - RSS-syöte ja hankkeiden tiedot kootusti ST:n verkkosivuilla
 - ST:n uutiskirje ja esite
 - Some
 - ST:n logo, Power Point -pohjat, ohjeistukset yms: Aineistopankki
 - Vuorovaikutusvastaavien tapaaminen

Strategisen tutkimuksen viestintäkanavat

- Verkkosivut strateginentutkimus.fi, ratkaisujatieteesta.fi
- Sosiaalinen media:
 - X [@Akademia STN](#)
 - LinkedIn [Strateginen tutkimus | Strategic Research](#)
 - Instagram [@stn_akademia](#)
 - YouTube [Academy of Finland: Strateginen tutkimus -soittolista](#)
- Temaattinen uutiskirje
 - Uudet ohjelmat ja hankkeet esittelyssä tammikuussa 2024

Ratkaisujatieteesta.fi

- Loppuvuodesta 2021 julkaistu verkkosivusto, joka on toteutettu erityisesti päättäjiä ja päätöksenteon valmistelijoita ajatellen.
- Keskeinen kanava, jolla tuodaan kootusti esille hankkeiden keskeiset tulokset, uusin tutkimustieto, politiikkasuositukset ja asiantuntijat.
- Sivustolla on ilmiölähtöisesti tutkittua tietoa ja hankkeiden tutkimukseen perustuvia ratkaisuja yhteiskuntamme ajankohtaisiin kysymyksiin.



Ratkaisujatieteesta.fi-palvelun tavoitteena on

- tarjota tutkittuun tietoon perustuvia ratkaisuja päätöksenteon tueksi
- houkutella tiedonhyödyntäjiä tutustumaan hankkeiden tutkimukseen
- tarjota kokonaiskuva strategisen tutkimuksen kirjosta ja väylä uusimman tutkimuksen lähteille myös laajemmalle yleisölle, esimerkiksi opiskelijoille
- vahvistaa strategisen tutkimuksen tunnettavuutta ja yhteiskunnallista vaikuttavuutta

Ratkaisukortit

- Tarjoavat ohjelmille ja hankkeille väylän viestiä keskeisistä tutkimustuloksistaan päätöksentekijöille kiteytetyssä muodossa.
- Hyvä ratkaisukortti
 - on **ajankohtainen**;
 - tarjoaa **uutta tietoa** yhteiskunnalliseen keskusteluun ja päätöksenteon tueksi;
 - tarjoaa **konkreettisia ratkaisuja** yhteiskunnalliseen haasteeseen;
 - on **perusteltu**, ratkaisut perustuvat tutkittuun tietoon.
 - Kytkeytyy siis kiinteästi hankkeiden meneillään olevaan toimintaan (julkaisuihin, politiikkasuositukseen).

Miten hankkeet osallistuvat RT-verkkopalveluun?

1. Tekemällä yhteistyötä ohjelmajohtajien kanssa ratkaisukorttien tuottamisessa ja päivittämisessä.
2. Viestimällä RT-sivustosta.
 - Hankkeilla on tärkeä rooli palvelun tunnettavuuden kasvattamisessa!
 - Esimerkiksi some ja integrointi omalle verkkosivulle.

Tehdään ratkaisujatieteesta.fi-sivustosta yhdessä laajasti tunnettu palvelu, josta päätöksentekijät tietävät löytävänsä uusimman tutkimustiedon ja ratkaisut liittyen yhteiskunnallisiin haasteisiin.



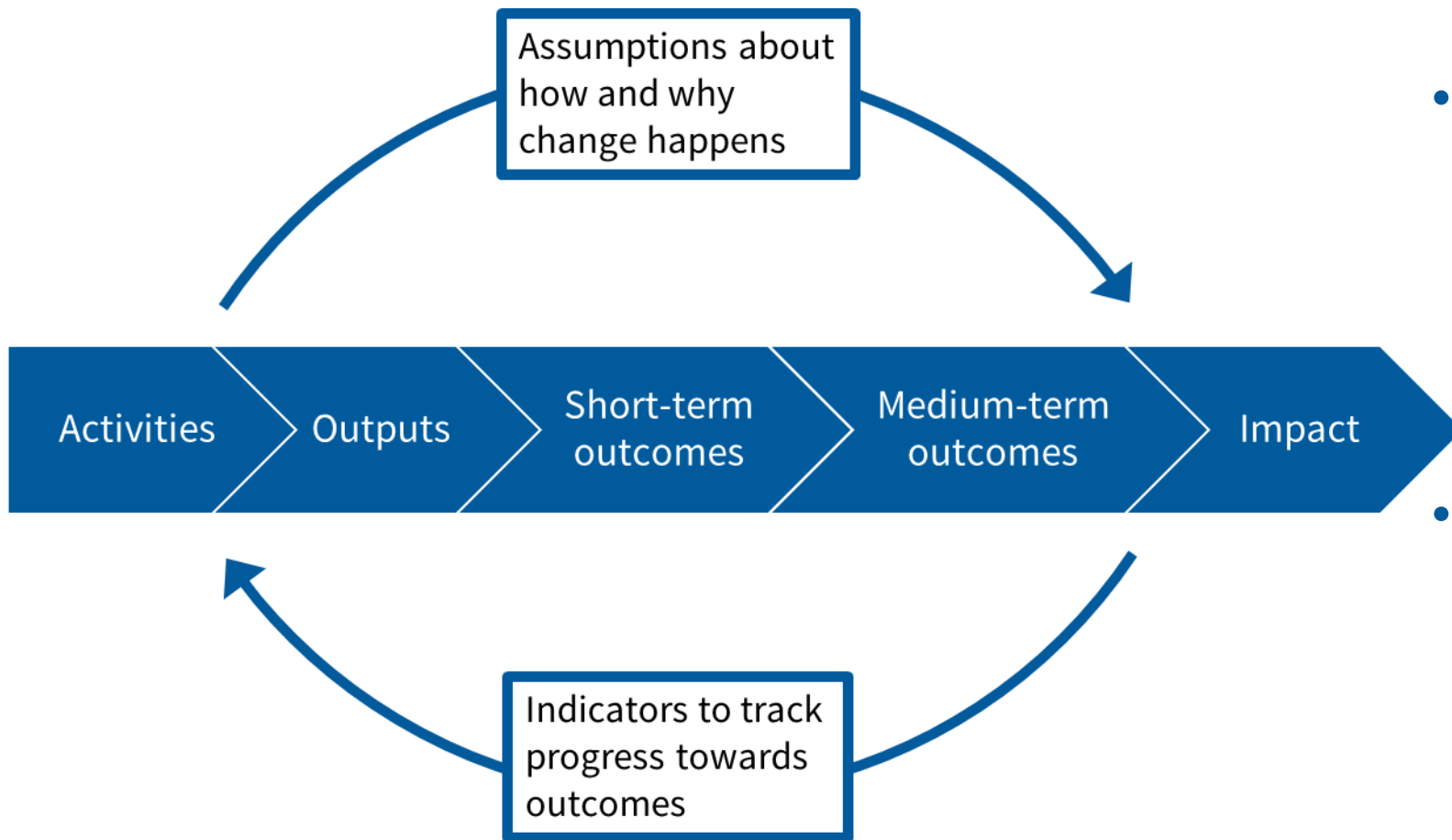
Vaikuttavuuden seuranta ja arviointi

Tiedeasiantuntija **Katri Huutoniemi**

Millaista vaikuttavuutta hankkeilta odotetaan?

- Strategisen tutkimuksen vaikuttavuus suuntautuu tutkimusohjelmassa tunnistettuihin yhteiskunnallisiin haasteisiin.
- Vaikuttavuuden tavoittelu kytkeytyy paitsi **hankkeiden** omiin tutkimus- ja vuorovaikutussuunnitelmiin, myös hankkeiden ja ohjelmajohtajan yhteistyönä täsmentämiin **ohjelman** vaikuttavuustavoitteisiin.
- Sekä hankkeet (kukin erikseen) että ohjelma (yhdessä, ohjelmajohtajan johdolla) täsmentävät vaikuttavuustavoitteensa **31.3.2024 mennessä**.
- Vrt. Britannian REF: *“impact is defined as an effect on, change or benefit to the economy, society, culture, public policy or services, health, the environment or quality of life, beyond academia”*.

Vaikuttavuus on tavoiteltua muutosta



- Tutkijoilla on oltava oletuksia siitä, miten yhteiskunnallinen muutos voi tapahtua, ja miten hankkeen toiminta voi myötävaikuttaa muutokseen.
- Hankkeen tavoittelemien vaikutusten täsmentäminen ja seuraaminen kuuluvat STN-hankkeen tehtäviin.

Theory of Change –lähestymistapa

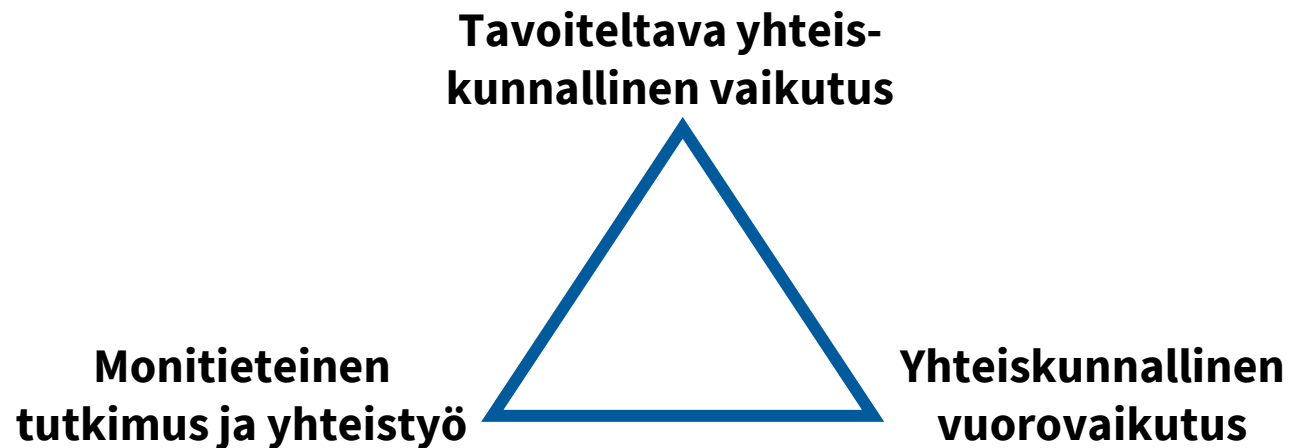
Vaikuttavuuden seurannan ja arvioinnin tarkoitus

- STN:n lakisääteinen tehtävä.
- STN-ohjelmien ja hankkeiden johtaminen ja ohjaaminen.
- Kokemuksista oppiminen, hyvien käytäntöjen levittäminen.
- Strategisen tutkimuksen vaikuttavuuden näkyväksi tekeminen.

Vaikuttavuustavoitteiden toteutuminen ei ole jatkorahoituksen edellytys eikä niiden toteutumatta jääminen merkki epäonnistumisesta!

Seurannan kohteet vaikuttavuuskertomuksessa

1. Hankkeen työllä tavoiteltava **yhteiskunnallinen vaikutus** – ajantasainen kuvaus sen edistymisestä sekä kytköksestä ohjelman vaikuttavuustavoitteisiin
2. Hankkeen **monitieteinen tutkimus ja yhteistyö** vaikutuksen aikaansaamiseksi – merkitys ja lisäarvo
3. Hankkeen **yhteiskunnallinen vuorovaikutus** vaikutuksen aikaansaamiseksi – keskeiset toimet ja niiden seuraukset



Strategisen tutkimuksen vaikuttavuuden arviointi

- Arviointikriteerit perustuvat strategisen tutkimuksen ydintavoitteisiin sekä ohjelmakohtaisiin vaikuttavuustavoitteisiin.
 1. Korkeatasoisen, monitieteisen tutkimuksen edistäminen ohjelman teema-alueen ongelmista ja tarpeista.
 2. Konkreettisten toimien luominen ongelmien ja tarpeiden ratkaisemiseksi suomalaisessa yhteiskunnassa.
 3. Tutkimus- ja sidosryhmäyhteisöjen sekä niiden välisten yhteyksien vahvistaminen ohjelman teema-alueella.
- Arviointi on toistaiseksi toteutettu ohjelmatasolla ohjelman päätyttyä, mutta arvioinnin toteutus tulee muuttumaan. Vaikuttavuuden arviointi voi kohdistua sekä käynnissä oleviin että päättyneisiin ohjelmiin tai hankkeisiin (ei yksittäisiin).

Viimeisimmän arvioinnin (STN-ohjelmat EQUA, PIHI, TECH, CITIZEN) tuloksia

Hyvin onnistunutta

- Ohjelmien teemavalinnat osuvia
- Hankkeiden tieteidenvälinen rakenne, ongelmanasettelu ja tulokset
- Sidosryhmiä osallistava lähestymistapa
- Laaja yhteiskunnallinen vuorovaikutus ohjelman aikana

Kehitettävää

- Hankkeiden tutkimusaiheiden yhteensopivuus
- Ohjelmason yhteistyö, hankkeiden laaja-alaisempi tieteidenvälisyys
- Syvällisempi yhteiskehittäminen alusta alkaen
- Tiedon hyödyntäjien sitouttaminen tulosten käyttöönottoon ohjelman päätyttyä

Arviointiraportit strategisen tutkimuksen [Tietoaineistot -sivulla](#)

Konsortion raportoinnin kokonaisuus

RAPORTIN TYPPI	AJANKOHTA	KESKEINEN SISÄLTÖ
Tilannekuvaraportti (word-pohjaan)	31.3.2024	Hankkeen yleistajuinen esittely, ml. tavoiteltavat yhteiskunnalliset vaikutukset
Vuosiraportti (SARA)	vuosittain 31.3.	Vaikuttavuusraportointi
Väliraportti (SARA)	maaliskuussa 2026	• Toiminta, tulokset, tuotokset • Vaikuttavuusraportointi
Loppuraportti (SARA)	ohjelman päättyessä 2029	• Toiminta, tulokset, tuotokset • Vaikuttavuusraportointi

- Lisätietoa ja ohjeita: [Hankkeiden seuranta ja raportointi](#)

Alussa: Tilannekuvaraportti (5–10 sivua)

- Raportin tarkoituksena on esitellä konsortion tutkimus- ja vuorovaikutustyön lähtökohdat hankkeen alkaessa sekä tavoiteltavat yhteiskunnalliset vaikutukset.
- Suunnattu päätöksentekijöille ja muille tiedeyhteisön ulkopuolisille tahoille.
- Julkaistaan strategisen tutkimuksen verkkosivuilla.
- Toimitetaan suomenkielisenä 31.3.2024 mennessä.
- Toimii pohjana konsortion vaikuttavuusraportoinnille (vaikuttavuuskertomukset).

Millaisia vaikutuksia hankkeen kannattaa tavoitella?

KYLLÄ !	EI
Tavoiteltava yhteiskunnallinen vaikutus on merkityksellinen hankkeen ja ohjelman kannalta; sen aikaansaaminen vie selvästi ohjelman tavoitteita eteenpäin.	Tavoiteltava vaikutus on toisarvoinen hankkeen tai ohjelman kannalta.
Vaikutus on merkityksellinen useamman konsortion osapuolen ja sidosryhmän kannalta, ja he voivat sitoutua sen tavoitteluun.	Vain yksi konsortion osapuoli sitoutuu vaikutuksen tavoitteluun. Vaikutusta ei pidetä tärkeänä hankkeen sidosryhmien keskuudessa.
Vaikutus on ymmärrettävä ja merkityksellinen myös suuremmalle yleisölle.	Vaikutus on niin abstrakti tai eriytynyt, että sen merkitys ei avaudu suuremmalle yleisölle.
Vaikutuksen konkreettinen edistäminen on mahdollista hankkeen resursseilla (yhdessä muiden tekijöiden kanssa).	Vaikutus on niin laaja tai kunnianhimoinen, ettei sen konkreettinen edistäminen ole mahdollista hankkeen resursseilla.
Vaikutuksen syntymistä on mahdollista seurata hankekauden aikana ja/tai sen jälkeen.	Vaikutuksen syntymistä ei ole mahdollista seurata tai estimoida millään ”mittareilla”.

Ohjelmien täsmennettyjen vaikuttavuustavoitteiden laatiminen alkaa

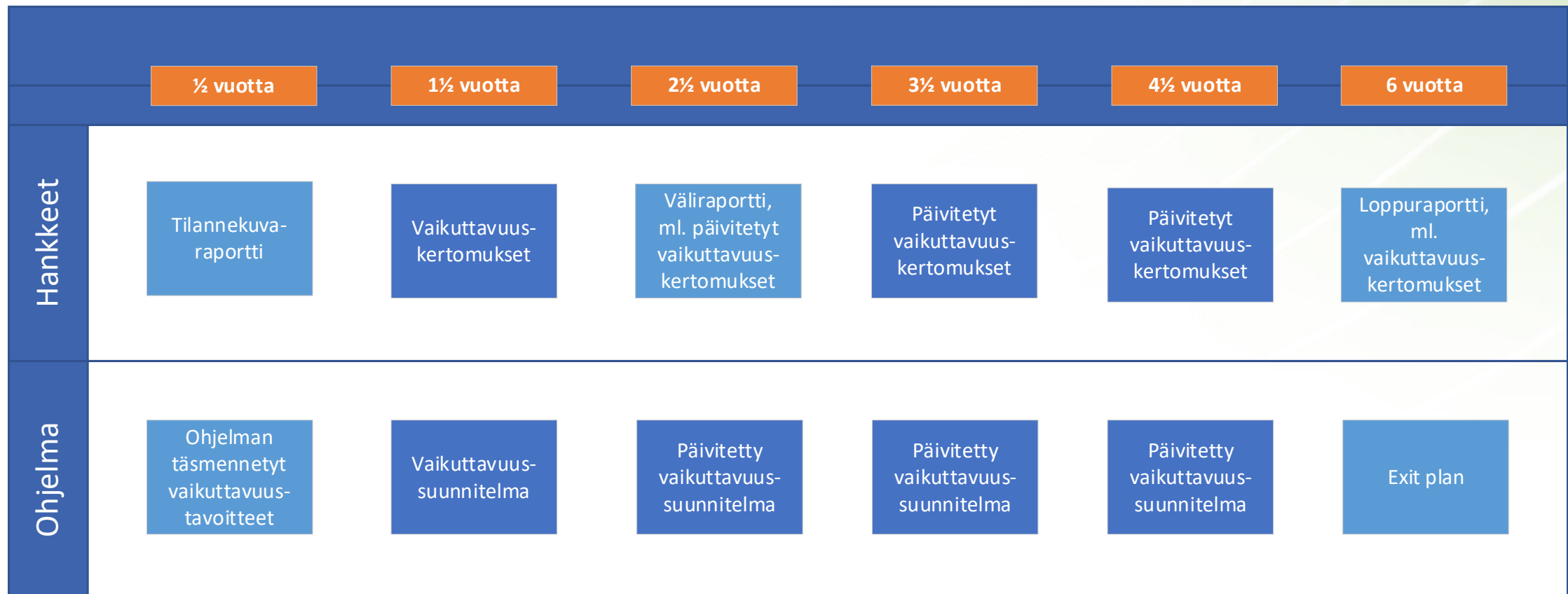


Ohjelman vaikuttavuustavoitteet

Ohjelman vaikuttavuustavoitteet toimivat ohjelmajohtamisen työkaluna ja ohjaavat hankkeiden ja ohjelmajohtajan seuranta- ja arviointia. Ohjelma ja hankkeet voivat halutessaan käyttää tavoitteita omassa viestinnässään.

- **Työpajassa tavoitteina**
 - Tutustua hankkeisiin
 - Tutustua hankkeiden synnyttämään ohjelmaan
 - Aloittaa ohjelman vaikuttavuustavoitteiden nimeäminen
- **Kick off –tilaisuuden jälkeen** ohjelmajohtaja ottaa vastuun ohjelman vaikuttavuustavoitteiden täsmentämisen prosessista.

Vaikuttavuuden seurantaprosessi uusissa ohjelmissa



Tehtävä 1 – Hankkeiden vaikuttavuustavoitteiden lyhyt esittely

- **Kysymys:** Mihin yhteiskunnalliseen haasteeseen hankkeenne pyrkii vastaamaan ja miten?
 - Ei perinteistä hanke-esittelyä, kiitos 😊
- **Tehtävän aika:** 15 minuuttia
- **Tehtävän tavoite:** hankkeiden tavoiteltujen vaikutusten ja vaikuttavuustavoitteiden esittely (max. 3 min. per hanke)

Vaikutus (outcome, effect, change, or benefit) = muutos, jonka tarkasteltava toiminta tai muu tarkasteltava tekijä aiheuttaa joko yksin tai muiden tekijöiden kanssa

Tehtävä 2 – Millaisen ohjelman muodostamme?

- **Kysymyksiä:**
 - Mitä hankkeet ehkä tuovat "yli" kuvauksen?
 - Onko jotain, mitä hankkeet eivät "kata"?
- **Tehtävän tavoite:** Hankkeiden paikantaminen ohjelmakuvauksessa ja luoda yhteisymmärrystä ohjelmasta
- **Tehtävän aika:** n. 30 min.

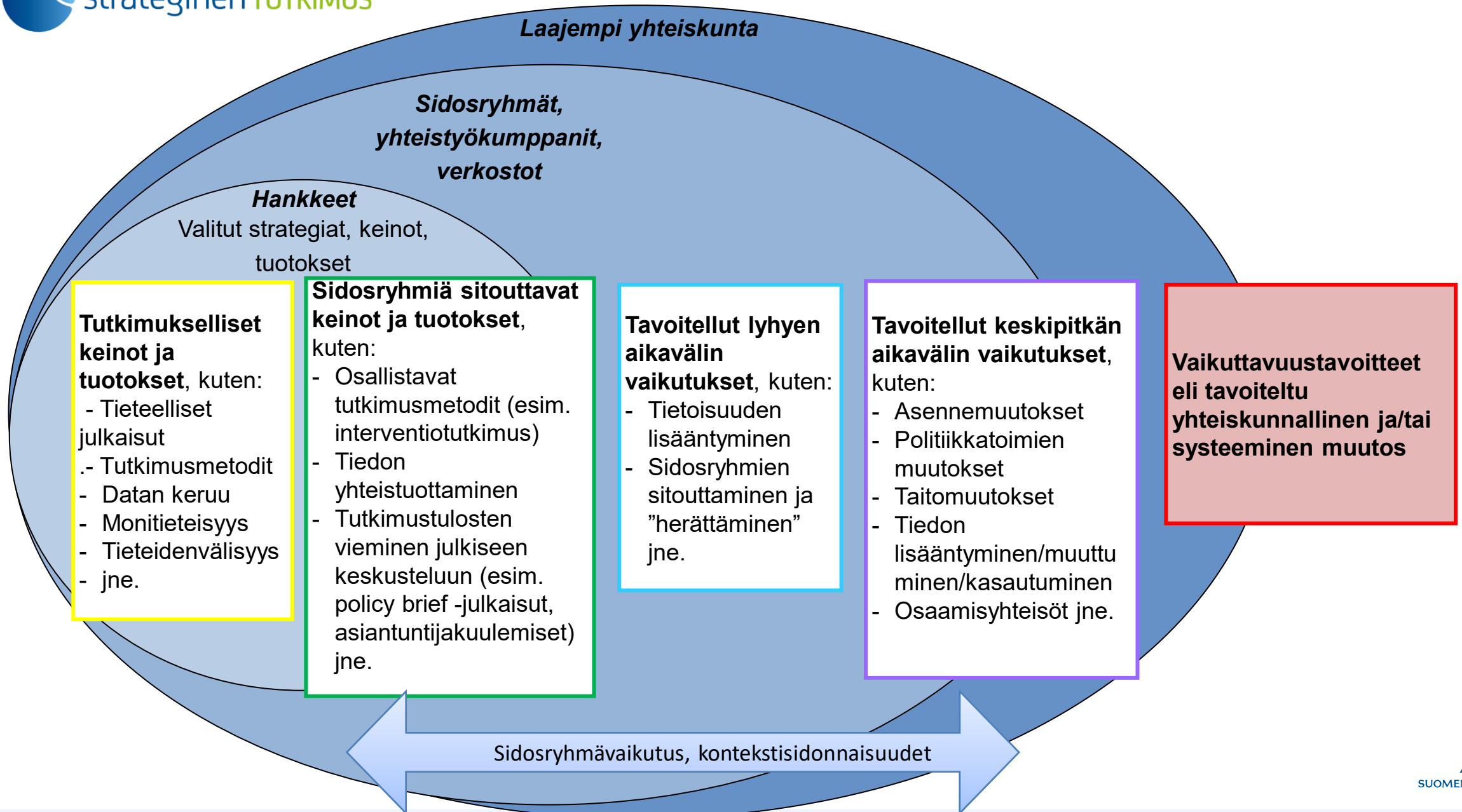
Tehtävä 3 – Hankkeiden vaikuttavuustavoitteet ohjelman vaikuttavuuden perustana

- **Tehtävän tavoite:** Hahmotetaan yhteyksiä ja mahdollisia synergioita perustaen hankkeiden omiin vaikuttavuustavoitteisiin.
- **Tehtävän aika:** n. 55 min.

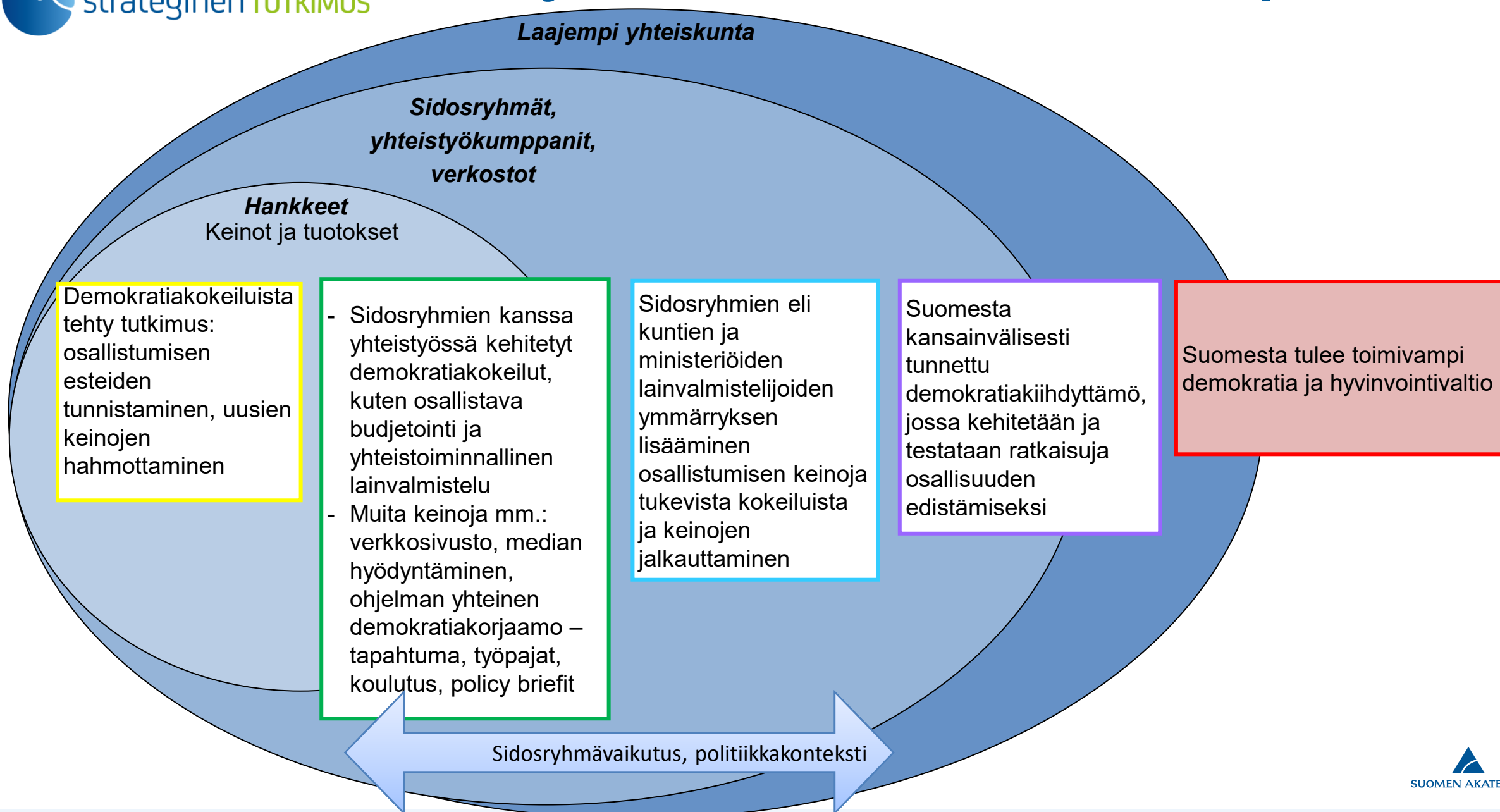
Löydättekö yhden tai useamman yhteiskunnallisen haasteen, joiden ratkaisemiseen kaikki hankkeet pyrkivät vaikuttamaan? Entä yhteisiä sidosryhmiä tai tutkimuksellisia synergioita?

Ohjelmien vaikuttavuustavoitteet ovat jatkossa osa hankkeiden ja ohjelman toimintaa ja seurantaa.

Miten ja miksi tavoiteltu muutos tapahtuu?



BIBU: Miten ja miksi tavoiteltu muutos tapahtuu?





 [@Akademia_STN](#) #StrateginenTutkimus

 [@stn_akademia](#)

 [Strateginen tutkimus](#)

 [Academy of Finland](#)

Ratkaisuja tieteestä

ratkaisujatieteesta.fi

www.strateginentutkimus.fi

Suomen Akatemia

Hakaniemenranta 6

PL 131

00531 Helsinki

strateginentutkimus@aka.fi

Kiitos!



SUOMEN AKATEMIA